

Boverket
371 23 Karlskrona

Ert dnr 29/2022
Vårt dnr R-2023-19

Malmö den 16 juni 2023

REMISSVAR: Remiss om ”Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall; med konsekvensutredning”

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sveriges stödjer avfallshierarkin som princip. Avfall Sverige anser att

- avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur.
- kommunernas ansvar för avfall är en allmännyttig tjänst som alla behöver.
- avfallshanteringen ska ge en god och behovsanpassad service till medborgare och verksamheter.
- avfallshanteringen utformas så den främjar förebyggande och återanvändning.
- kommunerna verkar för att förebygga avfall och främja återanvändning samt för att återvinna och bortskaffa avfall på bästa sätt.

- en helhetssyn för insamlingen av olika avfallsfraktioner ska förordas.
- produkter behöver få en längre livslängd, bli lättare att återvinna och vara giftfria när de återvinns.
- producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin ska följas.
- förorenarens betalningsansvar och principen om producentansvar är centrala aspekter som ska fullföljas.
- avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter.
- gemensam rapportering, statistik och jämförelser är strategiska verktyg för uppföljning och utveckling inom området.
- kommunikation och information är viktiga verktyg för att förändra attityder och beteenden som behövs för att nå Avfall Sveriges övergripande mål.

Avfall Sverige konstaterar att en väl utformad bebyggelse har betydelse för verkställande av kommunens ansvar att borttransportera avfall som lyder under kommunalt ansvar med stöd av 15 kap. 20 a § miljöbalken.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige *välkomnar* att Boverket inte föreslår att det allmänna rådet om maximalt 50 meters avstånd mellan byggnadens entréer och utrymmen eller anordningar för avfall blir ett bindande krav.

3. Kommentarer

Avsnitt 3:42 Avfallshantering BBR s. 47 f:

I det nuvarande allmänna rådet till avsnitt 3:422 BBR anges att avståndet mellan byggnadens entréer och utrymmen eller anordningar för avfall inte bör överstiga 50 meter. Detta är en precisering av kravet på att utrymmen eller anordningar för avfallshantering ska finnas i eller i anslutning till byggnad. Som Boverket korrekt påpekar kan det vara svårt att tillämpa detta avstånd eftersom det påverkas av exempelvis hur tomten ser ut, terrängförhållanden och förutsättningarna för angöring med hämtningsfordon för avfall. Som Boverket också mycket riktigt påpekar finns det bara knapphändig vägledning för tillämpningen och bestämmelsen behandlas olika i olika kommuner.

Avfall Sverige konstaterar att en annan aspekt av det allmänna rådet till avsnitt 3:422 BBR är att det av många byggnadsnämnder har tillämpats som ett tvingande krav, trots att det alltså utgör ett allmänt råd. Detta har skapat problem för de kommunala avfallsorganisationerna eftersom angöring med avfallsfordon i många fall ändå inte har kunnat verkställas maximalt 50 meter från byggnader på grund av nybyggda områdens utformning, där det till exempel förekommer att vägar för borttransport av avfall har varit för smala, vändmöjligheter har saknats.

Avsnitt 5.3.10 Krav på hantering av avfall s. 103 f:

Boverket anger att det i byggreglerna ställs krav på att avfallsanordningar eller avfallsutrymmen ska finnas i eller i anslutning till byggnader, så att bristfällig avfallshantering kan motverkas och att det i många fall kommer att innefatta sortering av avfall i de vanligast förekommande förpackningsslagen i eller i anslutning till bostadsbyggnader. Boverket hänvisar här till de nya kraven på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall i förpackningsförordningen (2022:1274).

Boverket konstaterar att det är viktigt att avfallsanordningar eller avfallsutrymmen placeras utan stora avstånd för användarna som ska lämna avfall. Avfall Sverige instämmer i detta och en viktig del i god utsortering av avfall är just att det är lätt att göra rätt och att sorteringen finns så nära bostäder och verksamheter som möjligt. Detta främjar en ökad källsortering av avfall och i förlängningen en ökad återvinning av avfall.

Boverket föreslår inte att det allmänna rådet om maximalt 50 meters avstånd från byggnaden blir ett bindande krav. Boverket anger vidare att terrängförhållanden, hur tomten ser ut och förutsättningarna för angöring med hämtningsfordon påverkar hur nämnda avstånd är möjligt att uppfylla. Avfall Sverige välkomnar att Boverket inte föreslår att det allmänna rådet om maximalt 50 meters avstånd från byggnaden blir ett bindande krav.

Fastighetsnära insamling är i förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ("FPF") definierat enligt följande:

Fastighetsnära insamling: insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

Avfall Sverige vill uppmärksamma att när det gäller kraven avseende fastighetsnära i FPF får borttransporten verkställas genom att kommunen antingen gör en överenskommelse med fastighetsägaren om alternativ plats eller genom ett myndighetsbeslut anvisar plats inom så kallat rimligt avstånd från fastigheten (en bedömning i det enskilda fallet avseende vad som är rimligt).

Enligt 15 kap. 20 a § miljöbalken är kommunen skyldig att borttransportera avfall under kommunalt ansvar från den fastighet där avfallet finns om det behövs för att tillgodose skyddet för människors hälsa och miljön. Rekviritet "från den fastighet där avfallet finns" ska inte tolkas bokstavligen. Jfr. Mark- och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom i mål nr M 7268-18 där domstolen uttalar följande:

Av 15 kap. 20 § andra stycket miljöbalken [fr o m den 1 augusti alltså 15 kap. 20 a § miljöbalken] framgår att kommunen, under vissa förutsättningar, ska transportera bort

hushållsavfall från de fastigheter inom kommunen där hushållsavfallet finns. Bestämmelsen tillkom genom att tidigare 15 kap. 8 § första stycket 1 och 17 § slogs samman för att ge en samlad bild av ansvaret. En skillnad var att det i den nu gällande bestämmelsen, men inte i någon av de tidigare bestämmelserna, angavs att avfallet skulle transporteras från fastigheterna. Någon förändring av ansvarets omfattning var dock inte avsedd (se prop. 2015/16:166 s. 71-72). Det anförda innebär att miljöbalken inte uppställer något krav på att kommunen ska hämta hushållsavfall inom fastigheten".

Detta innebär att det inte finns någon formell skyldighet för kommunen att borttransportera avfallet från själva bostadsfastigheten – även om detta är utgångspunkten så långt som det är möjligt.

När det gäller kravet på kommunen att samla in livsmedels- och köksavfall som kommunen ansvarar för genom fastighetsnära insamling regleras det enligt följande i 3 kap. 1 b § avfallsförordningen (2020:614):

Kommunen ska samla in livsmedels- eller köksavfall som kommunen ansvarar för genom fastighetsnära insamling, från den fastighet där avfallet produceras eller från en plats i nära anslutning till fastigheten i de fall insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter.

På motsvarande sätt som avseende den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall är det alltså inte reglerat något absolut krav på borttransport från den fastighet där avfallet produceras utan en flexibilitet medges alltså avseende det fastighetsnära kravet på borttransport.

I relation till ovanstående är det därför viktigt att avståndsangivelsen 50 meter kvarstår som ett allmänt råd eftersom det inte är möjligt att i alla situationer tillgodose ett avstånd om maximalt 50 meter från byggnad när det gäller borttransporten av avfall under kommunalt avfall.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren,
sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd